

Veszteséges erdészeti szervezetek jellemzői, sajátosságai

Lett Béla – Szűcs Róbert

Az EMK EVGI-nél Szűcs Róbert (PhD hallgató) doktori értekezéséhez megvásárlásra került az Opten Kft.-től az Erdőgazdálkodási főtevékenységű (TEAOR 2), kettős könyvvitelt vezető vállalkozások 2013–2014 éves számviteli beszámoló adatállománya (1544 db). A vállalkozások cégforma szerint is bontásra kerültek. Ez alapján elkülönítettünk 544 db Erdőbirtokossági társulatot, 7 db Erdőszövetkezetet és 2 db Közirtokossági társulatot. Ezeket együttesen (553 db) értjük a tanulmányban Erdőbirtokossági társulatok alatt. Jelen kimutatók készítéséhez a 2014-es évi adatokat választottuk. A NÉBIH ugyanezen évben 765 db Erdőbirtokossági társulatot és 35 db Erdőszövetkezetet tartott nyilván, mint erdőgazdálkodót.

A szakanyagba bekerült Szűcs Róbert doktori kutatásának kéziratban elkészült része is.

Az általunk leszűrt EBT-k közül különös érdeklődésre tarthatnak számot a **veszteségesek, a veszteséges EBT** jellemzése.

Az erdészeti társas vállalkozások gazdálkodásának áttekintésére alapvetően az **Üzemi eredményt (Hozamok és Ráfordítások különbségét)** használjuk. Korábbi vizsgálataink alapján egyre fontosabb gazdálkodási tényezőnek kell tekintenünk a szektor gazdálkodásának (Költség kompenzáló, Hozam korlátozást pótló) **támogatását** (helyesebben a korlátozások megtérítését). Ezek a nem fejlesztési támogatások az Egyéb bevétel számviteli kategóriában jelennek meg. A támogatások nélküli helyzet modellezésére számítottuk az un. Korrigált üzemi eredményt, amely természetesen jövedelemben jóval szerényebb.

A rendelkezésre álló erdészeti szervezeti adatokat és az alapján a szervezeteket a jellemzéshez csoportosítottuk. A csoportosítás ezután az erdőbirtokossági társulatokra irányult, az **üzemi eredmény szerint nyereségesre és veszteségesre** bontással.

Az eredménykimutatást elkészítettük a **régiókra** is (Hegyvidék, Dombvidék és Síkvidék).

Az összes és az átlagos üzemi eredmény értékek megfelelően jellemzik a társulatokat, de ezeket a későbbiekben módosítanunk kellett.

Az erdőbirtokossági társulatok kiemelt eredménykimutatás és mérleg tételeinek megoszlás vizsgálata a szervezetek értékeinek sorba állítására adott lehetőséget.

A tapasztalt szélső értékek (minimum és maximum) jelentősen eltértek a halmaz értékskálájától, ezeket kihagyva újraszámoltuk az összesen és az átlagértéket.

A módosított értékek jobban jellemzik az erdőbirtokossági társulatokat, a veszteségeseket, ehhez nem elég az összesen érték (az abból számított átlag), hanem a teljes sokaság és annak megoszlása szükséges, indokolt az összes erdőbirtokossági társulat beszámolóinak megszerzése, elemzése.

1. Az erdészeti egyéni vállalkozások gazdasági teljesítménye

Az erdészeti egyéni vállalkozások (**1842 db**) jelentős szereplői az ágazatnak, és sajnos magas a veszteségesek száma és a veszteség, amelyet 2012. évre vonatkozó adatokkal érzékeltetünk.

Az erdészeti egyéni vállalkozások lehetnek bejegyzett erdőgazdálkodók (de beazonosításuk idáig nem történt meg). A magánszemély bejegyzett erdőgazdálkodók száma kb.

35 ezer, de itt is fontos, hogy gazdaságilag stabilabb szereplők legyenek (az egyéb adózási státuszról alig rendelkezünk adatokkal –őstermelők stb.). Az erdészeti egyéni vállalkozások az erdészeti szolgáltató szektorban alapvetően fontosak, bár számuk csökkent, és a veszteség továbbra is fenn áll.

Az egyéni vállalkozókat a Ráfordítás – Hozam – Nyereség/Veszteség táblázatokkal jellemezzük.

Az áttekinthető táblázat 1842 egyéni vállalkozás adatait összesíti, 17 Mrd Ft éves árbevétellel, gyakorlatilag nulla eredménnyel (0,3% árbevétel arányos eredmény). Ez az 53 M Ft 626 M Ft nyereség és 573 M Ft veszteség egyenlege (az adóalap után 66 M Ft SZJA fizetéssel).

1. táblázat: Erdészeti egyéni vállalkozások (2012)

1842 db	Összesen	EV	Átlag	Összes	Összesen	EV	Átlag
Megnevezés	M Ft	db	M Ft	Megnevezés	M Ft	db	M Ft
Anyagjellegű ráf.	7 930	1 406	5,6	Bevétel	17 048	1 695	10,1
ELÁBÉ	541	120	(4,5)				
Egyéb ktg	5 913	1 655	3,6				
Vállalkozói kivét	1 008	981	1,0				
Szoc. ho.	405	1 017	0,40				
Értécsökkenési leírás	930 (123)	672 (371)	(1,0) (0,3)				
Kamat	143	181	(0,8)				
Összes ráfordítás	16 995	1 740	9,8	Összes hozam	17 048	1 695	10,1
				Eredmény	53		0,3
Veszteség	573	589	(0,97)	Nyereség	626	996	(0,63)
				Áth. veszt	-82	222	(0,4)
Nyilv. tart. veszt.	1 573	787	2,0	Adóalap	544	996	0,55
				Váll. SZJA	66	1 564	0,04

2. táblázat: Erdészeti egyéni vállalkozások – Nyereséges (2012)

996 db	Összesen	EV	Átlag	Nyereséges	Összesen	EV	Átlag
Megnevezés	M Ft	db	M Ft	Megnevezés	M Ft	db	M Ft
Anyagjellegű ráf.	4 838	833	5,8	Bevétel	10 922	996	11,0
ELÁBÉ	249	725	(3,5)				
Egyéb ktg	3 643	956	3,8				
Vállalkozói kivét	635	575	1,1				
Szoc. ho.	251	589	0,43				
Értécsökkenési leírás	546 54	590 240	0,9 (2,3)				
Kamat	78	106	(0,7)				
Összes ráfordítás	10 296	991	10,3	Összes hozam	10 922	996	11,0
				Eredmény	626		0,7
Veszteség	–	–	–	Nyereség	626	996	0,63
				Áth. veszt	82	222	(0,4)
Nyilv. tart. veszt.	342	182	1,9	Adóalap	544	996	0,55
				Váll. SZJA	58	996	0,21

Csak mintegy ezer egyéni vállalkozó nyereséges, de ökonómiai alapjai alig erősebbek.

Az átlagok alapján érzékelhetjük az egyes egyéni vállalkozások kis teljesítményét, családi-személyi jellegét.

A mintegy 600 veszteséges egyéni vállalkozó helyzete gyenge, tevékenységük fenntartása bizonytalan (az ágazat számára közel kritikus). (Az egyéni vállalkozások esetében speciális kategória a nulla eredmény, a vállalkozások közel egytizede ebbe a csoportba tartozik.)

3. táblázat: Erdészeti egyéni vállalkozások – Veszteséges (2012)

589 db	Összesen	EV	Átlag	Veszteséges	Összesen	EV	Átlag
Megnevezés	M Ft	db	M Ft	Megnevezés	M Ft	db	M Ft
Anyagjellegű ráfordítás	2 371	448	5,3	Bevétel	4 708	539	8,7
ELÁBÉ	272	41	(6,6)				
Egyéb ktg	1 827	547	3,3				
Vállalkozói kivét	283	275	(1,0)				
Szoc. ho.	116	332	0,35				
Értécsökkenési leírás	318	310	(1,0)				
	34	106	(0,32)				
Kamat	58	64	(0,9)				
Összes ráfordítás	5 281	589	9,0	Összes hozam	4 708	539	8,7
			–,3	Eredmény			
Veszteség	573	589	0,97	Nyereség	–	–	–
	–	–	–	Áth. veszt			
Nyilv. tart. veszt.	1 201	589	2,0	Adóalap			
	7	442	0,016	Váll. SZJA			

Az alábbiakban összefoglaljuk az erdészeti egyéni vállalkozások gazdasági adatait, majd az egy vállalkozóra eső átlagértékeket mutatjuk be.

4. táblázat: Erdészeti egyéni vállalkozások – 2012 (M Ft)

	Összes	Nyere-séges	Veszte-séges	Nullás		Összes	Nyere-séges	Veszte-séges	Nullás
Vállalkozások száma (db)	1842	996	589	166	Vállalkozások száma (db)	1842	996	589	166
Anyagjellegű ráfordítás	7 930	4 838	2 371	721	Bevétel	17 048	10 922	4 708	1 418
ELÁBÉ	541	249	272	19					
Egyéb ktg	5 913	3 643	1 827	444					
Vállalk. kivét	1 008	635	283	89					
Szoc. ho.	405	251	116	37					
Értécsökkenési leírás	930	546	318	66					
	(123)	54	34	35					
Kamat	143	78	58	7					
Össz. ráford.	16 995	10 296	5 281	1 418	Össz. hozam	17 048	10 922	4 708	1 418
			573		Eredmény	53	626		–
Veszteség	573	–	573	–	Nyereség	626	626		–
			–		Áth. veszt.	–82	82		
Nyilv. tart. veszt.	1 573	342	1201	30	Adóalap	544	544		
					Váll. SZJA	66	58		1

5. táblázat: Erdészeti egyéni vállalkozások – **Átlag** 2012 (M Ft)

	Összes	Nyere- séges	Veszte- séges	Nullás		Összes	Nyere- séges	Veszte- séges	Nullás
Vállalkozások száma (db)	1842	996	589	166	Vállalkozások száma (db)	1842	996	589	166
Anyagj. ráf.	5,6	5,8	5,3	5,8	Bevétel	10,1	11,0	8,7	8,9
ELÁBÉ	(4,5)	(3,5)	(6,6)	(3,2)					
Egyéb ktg	3,6	3,8	3,3	2,9					
Vállalk. kivét	1,0	1,1	(1,0)	(0,68)					
Szoc. ho.	0,40	0,43	0,35	(0,39)					
Értékcsökkenési leírás	(1,0) (0,3)	0,9 (2,3)	(1,0) (0,32)	(0,9) (1,4)					
Kamat	(0,8)	(0,7)	(0,9)	(0,64)					
Össz. ráford.	9,8	10,3	9,0	8,9	Össz. hozam	10,1	11,0	8,7	8,9
			0,3	0	Eredmény	0,3	0,7	–	0
Veszteség	(0,97)	–	(0,97)	–	Nyereség	(0,63)	(0,63)	–	–
			–		Áth. vesz	(0,4)	(0,4)		
Nyilv. tart. vesz.	2,0	1,9	2,0	0,01	Adóalap	0,55	0,55		
			0,016		Váll. SZJA	0,04	0,21		0

Az erdészeti egyéni vállalkozások (ezen belül a bejegyzett erdőgazdálkodók) gazdasági teljesítményének, vagyoni és jövedelmi helyzetének további vizsgálata az adat megszerzéssel lenne segíthető, amelyet most nyilvános NAV statisztikák nem támogatnak.

2. Kettős könyvvitelt vezető erdészeti vállalkozó szervezetek

2.1. Magán erdészeti számviteli beszámoló 2008–2012 (1812 db)

A magán erdészeti vállalkozásokat a beszámoló adataival jellemezzük, amely alacsony átlagokat mutat. A tárgyi eszköz nettó értékénél a 10 M Ft minimális kapacitásra utal (hasonló értékű a tartós forgóeszköz állomány). Az alacsony sajáttőke mellett jelentős a vállalkozások eladósodottsága.

6. táblázat: Magán erdészeti számviteli beszámoló (2008–2012)

Mérleg (M Ft)

Megnevezés	Eszköz		Megnevezés	Forrás	
	Éves átlag	1 átlag		Éves	1 átlag
Befektetett eszköz	19 385	10,7	Saját tőke	17 741	9,8
			Céltartalék	346	0,2
Forgó eszköz	18 989	10,5	Kötelezettség	20 341	11,2
Aktív időbeli elhatárolás	1 195	0,6	Passzív időbeli elhatárolás	1141	0,6
Mérlegfőösszeg	39 569	21,8	Mérlegfőösszeg	39 569	21,8

Eredménykimutatás (M Ft)

Megnevezés	Költség		Megnevezés	Hozam	
	Éves átlag	1 átlag		Éves	1 átlag
Anyagjellegű ráfordítás	22 466	12,1	Nettó árbevétel	27 918	15,4
Személyi j. ráf.	3 838	2,0			
Értékcsökkenés	1 578	0,9	Aktivált saját teljesítmény	332	0,2
Egyéb ráfordítás	1 602	1,2	Egyéb bevétel	2 350	1,3
Összes ráfordítás	29 484	16,2	Összes hozam	30 600	16,9
Üzemi nyereség	2721	1,5	Üzemi veszteség	–1 605	–0,9
Ü. eredmény	1116	0,6			

A szektor átlag árbevétele kb. 28 Mrd Ft, az államinak (benne a fafeldolgozást) mintegy harmada, az egyéb bevétel nem éri el a 10%-ot. Az összesített Üzemi eredmény 1,1 Mrd Ft értéke jelentős (az államihoz hasonló) 2,7 Mrd Ft nyereségből és a sajnálatosan nagyon magas 1,6 Mrd Ft veszteségből áll össze.

7. táblázat: *Magán erdészeti számviteli beszámoló – Nyereséges és veszteséges (2008–2012)*

Eredmény kategóriák (M Ft)

Éves átlag	1 átlag	Megnevezés	Éves átlag	1 átlag	Éves átlag	1 átlag
Veszteség			Összes		Nyereség	
-1 605	-0,9	Üzemi tevékenység eredménye	1 116	0,6	2 721	1,5
		Pénzügyi műveletek eredménye	-573	-0,3		
		Szokásos vállalkozási eredmény	543	0,3		
		Rendkívüli eredmény	474	0,3		
-1 890	-1,0	Adózás előtti eredmény	1 017	0,6	2 907	1,6
		Társasági adó	400	0,2		
		Adózott eredmény	617	0,4		
		Eredménytartalék igénybevétele osztalékra	86			
		Osztalék	273	0,2		
-1 858	-1,0	Mérleg szerinti eredmény	430	0,2	2 288	1,2

Egy erdészeti vállalkozóra átlag mindössze 15 M Ft árbevétel jut, de a költségeknél is 2 M Ft a Személyi jellegű ráfordítások átlagos éves értéke (munkabér és közterhei). Az átlagos Üzemi eredmény 0,6 M Ft (a nyereségeseké is csak 1,5 M Ft), ezek **nem** érik el vagy haladják meg a személyi, családi értéket, **nem is nevezhetők normál igazi vállalkozóknak.**

Tovább göngyöltítve a beszámolást az Üzemi eredményt csökkenti a Pénzügyi műveletek eredménye, de szinte hasonló a Rendkívüli eredmény (ezek hatására egyaránt nőtt az adózás előtti eredmény, illetve a másik csoportnál a veszteség). A nyereséges vállalkozásoknak jelentős 0,4 Mrd Ft összegű társasági adót kellett fizetni (többet az államinál).

2.2. *Magán erdészeti számviteli beszámoló –2014 (1554 db)*

Az Erdőgazdálkodási főtevékenységű (TEAOR 2), kettős könyvvitelt vezető vállalkozások száma 1544 db. A vállalkozások cégforma szerint 544 db Erdőbirtokossági társulatot, 7 db Erdőszövetkezetet és 2 db Közbirtokossági társulatot. Ezeket együttesen (553 db) értjük a tanulmányban Erdőbirtokossági társulatok alatt. A NÉBIH ugyanezen évben 765 db Erdőbirtokossági társulatot és 35 db Erdőszövetkezetet tartott nyilván, mint erdőgazdálkodó. Az EBT-k közül különös érdeklődésre tarthatnak számot a veszteségesek.

Az Erdőbirtokossági társulatok szinte túlnyomóan az erdőhöz, az erdővagyon-gazdálkodáshoz, szolgáltatáshoz és kereskedelemhez kapcsolódnak, viszonylag kevés egyéb tevékenységgel. Az Erdőbirtokossági társulatokról sajnos nem tudtuk kideríteni, hogy melyek a bejegyzett erdőgazdálkodók. Az elemzés és az értékelés komplexitását javítaná, ha a szervezetekről a NÉBIH OEA adatokat is lehetne társítani pl.: bejegyzett erdőgazdálkodó, erdőterület (hozami terület), átlagos éves fakitermelési lehetőség (élőfakészlet), (elválasztva a csak erdészeti szolgáltatást, kivitelezést végzőket).

Az erdészeti társas vállalkozások gazdálkodásának áttekintésére alapvetően az **Üzemi eredményt (Hozamok és Ráfordítások különbségét)** használjuk. Korábbi vizsgálataink alapján egyre fontosabb gazdálkodási tényezőnek kell tekintenünk a szektor gazdálkodásában a (Költség kompenzáló, Hozam korlátozást pótló) **támogatást** (helyesebben a korlátozások

megtérítését), Ezek a támogatások az Egyéb bevétel számviteli kategóriában jelennek meg (de egyéb tételek pl. tárgyi eszközök értékesítése is itt szerepel). A támogatások nélküli helyzet modellezésére számítottuk (az Egyéb bevétel kiiktatásával) az un. Korrigált üzemi eredményt, amely természetesen jóvedelemben jóval szerényebb.

Üzemi eredmény (Korrigált üzemi eredmény) összeállításban az erdészeti vállalkozások két legfontosabb csoportját: az Erdészeti gazdasági társaságokat (EGT) és az Erdőbirtokossági társulatokat tárgyaljuk. A gazdálkodási jellemzők szerinti differenciálásra a régiókat: a Hegyvidék, Dombvidék és Síkvidék megosztást használjuk. A darabszám, az Összesített üzemi eredmény és az Átlagos üzemi eredményeket két hasábra: Veszteséges és Nyereséges rendeztük. (Az értékek M Ft egységben.)

8. táblázat: Magán erdészeti számviteli beszámoló – Nyereséges és veszteséges (2014)

Meg- nevezés	Veszteség				Meg- nevezés	Nyereség			
	Hegy- vidék	Domb- vidék	Síkvidék	Összes		Hegy- vidék	Domb- vidék	Síkvidék	Összes
- DB					+ DB				
EGT	159	93	100	352	EGT	260	203	176	639
EBT	93	76	32	201	EBT	189	115	48	352
Összes	252	169	132	553	Összes	449	318	224	991
- ÜZEMI EREDMÉNY (M Ft)					+ ÜZEMI EREDMÉNY (M Ft)				
EGT	-1241,6	-308,3	-193,7	-1743,6	EGT	1127,6	1141,0	745,7	3014,3
EBT	-108,8	-54,9	-42,9	-206,6	EBT	1063,2	1012,4	260,2	2335,8
Összes	-1350,4	-363,2	-236,6	-1950,2	Összes	2190,8	2153,4	1006,9	5351,1
- Üzemi eredmény ÁTLAG (M Ft)					+ Üzemi eredmény ÁTLAG (M Ft)				
EGT	-7,81	-3,32	-1,94	-4,95	EGT	4,34	5,62	4,24	4,72
EBT	-1,17	-0,72	-1,34	-1,03	EBT	5,63	8,80	5,42	6,64
Összes	-5,36	-2,15	-1,79	-3,53	Összes	4,88	6,77	4,50	5,40

A nyereséges – veszteséges arány a gazdasági társaságokban rosszabb, de az erdőbirtokossági társulatoknál is 36%, több mint egyharmad. A legtöbb erdőbirtokossági társulat a hegyvidék régióban van (az összes fele), és közel ez igaz a veszteségesekre is.

Az Üzemi eredményt tekintve az erdőbirtokossági társulatoknál lényegesen kedvezőbb a helyzet, a veszteség a nyereségnek a 10%-át sem éri el, szemben a gazdasági társaságok közel 60%-os mutatójával, Az Erdőbirtokossági társulatok veszteségének fele a Hegyvidékre esik. Az egy Erdőbirtokossági társulatra eső veszteség a Síkvidéken a legmagasabb, közel kétszerese a Dombvidéknek. A Gazdasági társaság vesztesége minden régióban magasabb az Erdőbirtokossági társulatnál, átlagban ötszöröse.

A Korrigált üzleti eredmény (Üzemi eredmény + Egyéb ráfordítás – Egyéb bevétel) az erdőbirtokosság esetében jelentősen rosszabb az üzleti eredménynél (több támogatást tudtak igényelni). Így természetesen több a veszteséges erdőbirtokossági társulat (a Hegyvidéken duplája, a Dombvidéken egyforma). A negatív Korrigált üzleti eredmény magasabb a pozitívnál, az Erdőbirtokossági társulat nagyon sokat rontott (sok volt az egyéb bevétel, a támogatás). Az egy erdőbirtokossági társulati számított veszteség a Hegyvidéken és a Síkvidéken meghaladja a 6 M Ft-ot is, a Dombvidéken jóval kedvezőbb.

A gazdasági társaságok működésében kevesebb ugyan az egyéb bevételi forrásuk, azonban ennek köszönhetően nincsenek kiszolgáltatva a támogatások rapszodikusságának. Emellett egyéb tevékenységeket is folytatnak, aminek következtében a bevételeik egyenletesebbek.

Veszteséges erdőbirtokossági társulatok

A veszteséges erdőbirtokossági társulatoknál a hozamok és a ráfordítások nagyságát és átlagát szintén régióként mutatjuk be. A hozamoknál a Hegyvidéken az Egyéb bevétel (a támogatás) nagyobb az értékesítés nettó árbevételénél, a legkisebb a Dombvidéken.

Igy is az Üzemi veszteség a legnagyobb a Hegyvidéken (amit nagyon jelentős Rendkívüli bevétel javít).

9. táblázat: Veszteséges erdőbirtokossági társulatok – Régiók (2014)

Eredménykimutatás (M Ft) – 201 db EBT

Költség megnev.	93	76	32	201	Hozam megnev.	93	76	32	201
	Hegyvidék	Dombvidék	Síkvidék	EBT-V		Hegyvidék	Dombvidék	Síkvidék	EBT-V
Any. j. r.	281,6	218,5	203,6	703,8	Nettó árb.	96,6	150,8	194,8	442,3
Szem. j. r.	44,4	12,9	84,1	141,4					
Ért. cs.	2,6	2,0	4,8	9,4	Akt. s.	-1,3	-0,04	-0,94	-2,3
E. ráf.	7,1	8,1	16,5	31,6	E. bev.	131,5	35,8	72,2	239,5
Ö. ráf.	335,7	241,5	309,0	886,2	Ö. hoz.	226,9	186,5	266,1	679,5
Ü. nyer.					Ü. veszt.	-108,8	-54,9	-42,9	-206,6
					PE	3,7	3,6	4,8	12,1
					RE	81,9	0,05	10,4	92,3
					AEE	-23,3	-51,3	-27,6	-1 021,6
J. tőke	24,0	9,9	9,4	43,4	S. tőke	269,6	202,9	300,8	773,4

Fontos megjegyeznünk, hogy az EBT-k esetében az éves hozamok (árbevételek) erőteljesen változ(hat)nak a fakitermelési lehetőségek (illetve az értékesítés időpontja) függvényében is, így egy évből nem tudhatjuk biztosan, hogy a tartós veszteség mely társulatoknál áll fenn (Az Eredménytartalékban göngyölödik az előző évek eredménye). Ennek megállapítására több éves periódust kellene vizsgálni. Ugyanakkor következtetést vonhatunk le az Eredménytartalék adatokból is.

A legnagyobb a **nettó árbevétel** a Síkvidéken (egy gazdálkodóra vonatkozóan is) és legkisebb a Hegyvidéken (szintén egy gazdálkodóra esően is). Ezek a kicsi nettó árbevétel számok csak nehezen tudnak rentábilis gazdálkodást megalapozni.

Az **egyéb bevétel** jelentős, az árbevétel több mint fele, Hegyvidéken magasabb a nettó árbevételnél is (kiugró rendkívüli bevétel is szerepel a Hegyvidéken, jelentősen csökkentve az adózás előtti veszteséget). A Dombvidéken az átlagos egyéb bevétel az országos átlag felét sem éri el.

A költségek és ráfordítások túlnyomó részét az anyag jellegűek teszik ki (jelentős részük a jellemző modellben a vállalkozási díj, a tevékenységek elvégzésénél). A költségek töredéke csak a **saját személyi jellegű ráfordítás** (különösen a dombvidéken). Az egy szervezetre jutó számított személyi ráfordítás átlag 0,7 millió forint (de a dombvidéken mindössze 170 ezer Ft és a hegyvidéken is csak 480 ezer Ft), amely egy fő foglalkoztatását sem fedezi. Az **értékcsökkenési leírás** is minimális, a **gépesítés (a munkavégzési kapacitás)** hiányát jelzi. Az egyéb ráfordítás messze elmarad az egyéb bevételtől, az átlaga nagyon kicsi a Hegyvidéken és a Dombvidéken.

Az **üzemi veszteség** fele a Hegyvidéken képződik, az átlagnál a Síkvidéken osztoznak a legrosszabb értékeken. A veszteséges EBT-k jegyzett tőkéje (mint általában az EBT-ké) minimális, de a saját tőke összességében minden régióban jelentős felhalmozott eredménytartalékról tanúskodik. A saját tőke azonban átlagban a hegyvidéken és a dombvidéken ennek ellenére nem éri el a Kft-kre előírt jegyzet tőke minimumot sem (3 M Ft).

A részletes beszámoló adatokból ennél sokkal több információ áll rendelkezésre és természetesen az egyedi beszámolók is megvannak. A differenciáltsággal később foglalkozunk és a szélső értékeket a részletes vizsgálatnál kiszűrjük.

10. táblázat: Veszteséges erdőbirtokossági társulatok – Régiók – Átlag (2014)

Eredménykimutatás Átlag (M Ft) – 201 db EBT

Költség megnev.	93	76	32	201	Hozam megnev.	93	76	32	201
	Hegyvidék	Dombvidék	Síkvidék	EBT-V		Hegyvidék	Dombvidék	Síkvidék	EBT-V
Any. j. r.	3,03	2,88	6,36	3,5	Nettó ár.	1,04	1,98	6,09	2,20
Szem. j. r.	0,48	0,17	2,63	0,7					
Ért. cs.	0,03	0,03	0,15	0,05	Akt. s.	-0,01	0,0	-0,03	-0,01
E. ráf.	0,08	0,11	0,52	0,16	E. bev	1,41	0,47	2,26	1,19
Ö. ráf.	3,6	3,18	9,66	4,41	Ö. hoz	2,44	2,45	8,32	3,38
Ü. nyer.					Ü. veszt.	-1,17	-0,72	-1,34	-1,03
					PE	0,04	0,05	0,15	0,06
					RE	0,88	0,001	0,33	0,46
					AEE	-0,25	-0,67	-0,83	-0,51
J. tőke	0,26	0,13	0,29	0,22	S. tőke	2,90	2,67	9,40	3,85

Mint már említettük jelentős számú társaság csak egyéb bevételi forrásoknak köszönhetően tud pozitív eredménnyel gazdálkodni. A különböző pályázatokon nyert támogatások javarészt az Egyéb bevételek rovatban kerülnek feltüntetésre (kivételt képeznek többek közt az erdőtelepítések, melyek néhány esetben tőketartalékként kerültek könyvelésre).

Az erdőbirtokossági társaságok 55%-nak volt tárgyévben egyéb bevétele (átlagban 11 millió Ft). A veszteséges EBT-eket tekintve mindössze 30%-nak (átlagban 4 millió Ft). Magyarazatként hozhatnánk, hogy részben az Egyéb bevételek hiányában keletkezett üzemi veszteségük. Ugyanakkor a Korrigált üzemi veszteséges társaságok 60%-nak volt egyéb bevétele (átlagban 15 millió Ft). Következésképpen a nagy erdőbirtokossági társulatok melyek jelentős egyéb bevételekre tudnak szert tenni, jórészt ezeknek a támogatásoknak köszönhetik eredményességüket, míg a kisebb társaságok az egyéb bevételek ellenére is veszteségesen működnek.

A veszteséges EBT-k 200 db-os jelentős mennyiségük ellenére alárendelt szerepet játszanak a magánerdő gazdálkodásban. Összesített teljesítményük alacsony, egy db-ra eső átlaguk valós tényleges gazdasági működést alig mutat. Az 553 EBT-ből a veszteségesek száma az üzemi eredménynél 201 db, (amely a korrigált üzemi eredmény alapján jelentősen megnő, 329 db lenne) az összes kb. 60%-a. Ez mutatja a probléma súlyát és kezelésének szükségességét (különösen, ha a jelenlegi támogatásokat pótolni kellene). A veszteségesek száma a Hegyvidéken megduplázódott, de a többi régióban is intenzíven növekedett, (a számított korrigált üzleti veszteség pedig a Hegyvidéken nőtt, az Egyéb bevétel miatt).

Az átlagos összes hozam növekedésével együtt az Összes ráfordítás is növekedett (Anyag jellegű ráfordítás, mivel továbbra is a vállalkozói munkavégzés a meghatározó), Személyi jellegű ráfordítás a Dombvidéken minimális, az értékelés megismételhető.

A veszteséges (és a potenciálisan veszélyeztetett) erdőbirtokossági társulatok ráfordítása már most is alacsony, azon csökkenteni alig lehet, a fő probléma az árbevétel hiánya, amelyet jelenleg sem kompenzál eléggé a támogatás.

Az erdőbirtokossági társulat az osztatlan közös erdőtulajdonra modellezett szervezet, de a természetben összefüggő erdőterületekre is ajánlott forma. Érdemi jegyzett tőke nem került befizetésre, így korlátolt felelősségűnek sem tekinthető. Sokszor az alapítási költségekre is kölcsönt adtak a tagok. Veszteség esetén az ún. korlátlan tulajdonosi felelősség kötelezettsége

jelenne meg, azonban a tulajdonosok pótbefizetése kétségessé válik, amelyben a hatóság is nehéz helyzetbe fog kerülni.

3. Az EBT-k és a veszteségeik

3.1. *Az erdőbirtokossági társulatok 2014. évi beszámolója*

Az erdőbirtokossági társulatok beszámolóját összefoglaló táblázatban az összes erdőbirtokossági társulat (553 db), az üzemi veszteséges (201 db) társulatok eredménykimutatás és mérleg adatait közöljük. A szakanyagba bekerült Szűcs Róbert doktori kutatásának kéziratban elkészült része is.

Az összesített értékek mellett közöljük az összes darabszámmal számított átlagértéket. Sok erdőbirtokossági társulatnak nincs egyes mérleg, illetve eredménykimutatás tétel adata, ezért képeztük a helyesbített átlagértékeket (Nem 0 átlag), és feltüntetjük az ennél figyelembe vett erdőbirtokosságok darabszámát (Nem 0 db).

Az adatbázist jelenleg néhány szempontból vizsgáljuk, a fő következtetések mellett több egyéb megjegyzésre is lehetőséget kapnánk, de a részletes szakmai elemzés külön tanulmányt igényelne.

Az erdőbirtokossági társaságok gyenge foglalkoztatók, ezen a téren is alig biztosítanak vidéki jövedelmet (Az összes EBT-ből 206 db, a veszteségesekből mindössze 54 db számolt el Személyi jellegű ráfordítást).

Az EBT-k Üzemi eredményénél a teljes darabszámnak természetesen van értékelhető adata, az összes EBT-nél az átlag 4 millió Ft, ezzel szemben a veszteségesek 1 millió Ft átlag veszteséget mutatnak ki.

Megemlíthető még az Adófizetési kötelezettség, amely az EBT-k szintjén 257 millió Ft, és a veszteségesek társasági adója is 36 millió Ft, amely átlagban 104 ezer Ft-ot tett ki. A mérlegben a Tárgyi eszköz könyv szerinti értéke (általában már saját tulajdonú erdő nélkül) és a veszteségesek eszköze is minimális.

Ugyanakkor az év végi értékesítésnek köszönhetően is a Követelés és különösen a Pénzeszköz készlet magas értéke tűnik ki. A társulatok túlnyomó többségének van Követelése (a veszteségeseknek kevesebb), és Pénzeszköze szinte mindenkinek jelentős, a veszteségeseké átlagban 3,7 millió Ft.

A **Jegyzett tőke** minimális, a tőketartalék elvétve fordul elő, de a 35 veszteségesnek az átlag 2,1 millió Ft még mindig jelentősnek tekinthető. A **Saját tőke** összes átlagértéke 11,5 millió Ft, ezzel szemben a veszteségeseké 3,8 millió Ft, amely az előző időszakokban felhalmozott számottevő Eredménytartalékra utal.

11. táblázat: Erdőbirtokossági társulatok beszámoló értékei – 2014 (E Ft)

Eredménykimutatás	Összes EBT (553)				Üzemi veszteséges EBT (201)			
	Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0	
			átlag	db			átlag	db
Értékesítés árbevétele	3 697 641	6 687	10 021	369	442 275	2 200	5 265	84
Aktivált saját teljesítmények értéke	75 845	137	1 149	66	-2 245	-11	-160	14
Egyéb bevételek	3 487 486	6 306	11 286	309	239 496	1 192	3 926	61
Összes hozam								
Anyagjellegű ráfordítások	3 906 637	7 064	7 484	522	703 759	3 501	3 609	195
Személyi jellegű ráfordítások	729 626	1 319	3 542	206	141 435	704	2 619	54
Értékcsökkenési leírás	195 199	353	1 109	176	9 360	47	218	43
Egyéb ráfordítások	300 426	543	803	374	31 622	157	287	110
Összes ráfordítás								
Üzemi(üzleti) tevékenység eredménye	2 129 084	3 850	4 025	529	-206 650	-1 028	-1 028	201
Pénzügyi műveletek bevételei	136 076	246	394	345	18 070	90	175	103
Pénzügyi műveletek ráfordításai	103 959	188	2 363	44	5 931	30	539	11
Pénzügyi műveletek eredménye	32 117	58	92	350	12 139	60	116	105
Szokásos vállalkozási eredmény	2 161 201	3 908	4 085	529	-194 511	-968	-968	201
Rendkívüli bevételek	107 922	195	3 854	28	92 493	460	6 607	14
Rendkívüli ráfordítások	4 799	9	300	16	143	1	48	3
Rendkívüli eredmény	103 123	186	2 644	39	92 350	459	5 772	16
Adózás előtti eredmény	2 264 324	4 095	4 280	529	-102 161	-508	-508	201
Adófizetési kötelezettség	256 939	465	680	378	7 155	36	104	69
Adózott eredmény	2 007 385	3 630	3 802	528	-109 316	-544	-547	200
Osztalék	96 488	3 574	12 061	8	7 221	722	2 407	3
Eredménytartalék igénybevétele osztalék	98	4	98	1	0	0	0	0
Mérleg szerinti eredmény	1 481 724	2 679	2 928	506	-110 376	-549	-552	200
Mérleg								
A. Befektetett eszközök	3 514 419	6 355	14 002	251	214 669	1 068	3 111	69
I. Immateriális javak	26 976	49	692	39	4 079	20	314	13
II. Tárgyi eszközök	2 975 854	5 381	12 772	233	183 296	912	2 909	63
III. Befektetett pénzügyi eszközök	511 589	925	23 254	22	27 294	136	9 098	3
B. Forgóeszközök	6 939 200	12 548	12 803	542	924 951	4 602	4 648	199
I. Készletek	271 703	491	3 159	86	35 048	174	2 191	16
II. Követelések (vevők)	1 413 051	2 555	3 480	406	119 693	595	825	145
III. Értékpapírok	168 382	304	5 613	30	33 476	167	3 043	11
IV. Pénzeszközök	5 086 064	9 197	9 401	541	736 734	3 665	3 702	199
C. Aktív időbeli elhatárolások	95 557	173	1 620	59	2 593	13	216	12
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	10 551 034	19 080	19 219	549	1 142 213	5 683	5 711	200
D. Saját tőke	6 341 609	11 468	11 488	552	773 395	3 848	3 848	201
I. Jegyzett tőke	159 187	288	454	351	43 352	216	301	144
II. Jegyzett, de még be nem f. tőke	-20 330	-37	-1 452	14	-375	-2	-63	6
III. Tőketartalék	1 215 678	2 198	12 405	98	72 303	360	2 066	35
IV. Eredménytartalék	3 084 650	5 578	5 766	535	724 895	3 606	3 737	194
V. Lekötött tartalék	276 216	499	6 278	44	28 523	142	3 565	8
VI. Értékelési tartalék	144 484	261	20 641	7	15 073	75	5 024	3
VII. Mérleg szerinti eredmény	1 481 724	2 679	2 928	506	-110 376	-549	-552	200
E. Céltartalékok	50 903	92	3 394	15	9 882	49	1 976	5
F. Kötelezettségek	3 844 766	6 953	8 060	477	298 627	1 486	1 902	157
I. Hátrasorolt kötelezettségek	26 559	48	2 043	13	2 507	12	501	5
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	305 550	553	7 835	39	11 185	56	860	13
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	3 512 657	6 352	7 587	463	284 935	1 418	1 912	149
G. Passzív időbeli elhatárolások	294 111	532	2 801	105	60 309	300	1 723	35
FORRÁSOK ÖSSZESEN	10 551 034	19 080	19 219	549	1 142 213	5 683	5 711	200
Összes hozam	7 260 972	13 130	16 769	433	679 526	3 381	6 534	104

Az EBT-knél is indokolt a regionális helyzet bemutatása, hiszen lényegesen eltérő termőhelyi, faállományi és gazdasági viszonyok között működnek.

Hegyvidék (Északi-középhegység – Dunántúli-középhegység)

A Hegyvidéken (12. táblázat) a leggyakoribb az erdőbirtokossági társulati forma (az összes fele), hasonló az arány a veszteségeseknél is. A 282 eredőbirtokossági társulatából 93 Üzemi eredménye negatív. Az Üzemi veszteséges 93 db-ból Értékesítési árbevétel 40, egyéb bevétel 29 esetben fordul csak elő.

A Hegyvidéki EBT-k átlagos Üzemi eredménye 3,5 millió Ft, de a veszteségesek 1,2 millió Ft átlagos veszteséget mutatnak ki. Az EBT-k átlagosan 9,8 millió Ft-os pénzeszközzel szemben az üzemi veszteségeseknek is van pénzeszköze, átlagban 3,2 millió Ft. A Jegyzett tőke minden csoportban alacsony, a Saját tőke átlag és a helyesbített átlag 2,9 millió Ft-ja alatta marad a jelenleg Kft-kre vonatkozó minimum követelménynek.

Dombvidék

A Dombvidék (12. táblázat) 191 eredőbirtokossági társulatából 76 Üzemi eredménye negatív.

Mindössze 28 db ért el Értékesítési árbevételt, átlagban 5,4 millió Ft, illetve 17 db-nál mutatnak ki Egyéb bevételt, átlagban 2,1 millió Ft. Az Üzemi eredmény összesen –54,9 millió Ft veszteséget (átlagban 700 ezer Ft-ot) tesz ki.

A mérlegben Tárgyi eszközt 18 társulat, Követelést viszont 53 társulat jelez. Itt is számottevő a Pénzeszköz, mindegyiknek van átlag 2,8 millió Ft-ja.

A korábban már említett minimális Jegyzett tőke mellett a veszteséges társulatok átlag Saját tőke értéke 2,7 millió Ft.

Síkvidék

A Síkvidék (12. táblázat) 80 erdőbirtokossági társulatából 32 db veszteséges.

16 db, tehát a felük mutat ki Árbevételt, ez a Síkvidéken lényegesen magasabb, 12,1 millió Ft átlagot jelent. Egyéb bevétel 15 társulatnál jelentkezett, átlagban 4,8 millió Ft összegben. A síkvidéki erdőgazdálkodás sajátosságaiból kifolyólag a veszteséges erdőbirtokossági társulatoknál is jelentős a Személyi jellegű ráfordítás, a 11 db-nál átlag 7,6 millió Ft.

A síkvidéki erdőbirtokossági társulatok átlagos Üzemi eredménye 2,8 millió Ft, de a veszteségeseké –1,3 millió Ft.

A mérlegben a Tárgyi eszközöknél 13 társulat mutat ki jelentős, átlagban 7,5 millió Ft nagyságot. A Pénzeszközöket tekintve szinte minden erdőbirtokossági társulatnak van jelentő Pénzeszköze, átlagban 7,4 millió Ft.

A veszteséges síkvidéki EBT-k Saját tőkéje viszonylag magas, 9,4 millió Ft, de jelentős Kötelezettséggel is rendelkeznek, az értéke átlag 4,7 millió Ft.

A táblázatból látható, hogy ezen értékek ellenére a síkvidéki veszteséges erdőbirtokossági társulatok működését jellemző eredménykimutatási és mérleg adatok csak töredékét képezik az összes síkvidéki, illetve a korrigált üzemi veszteséges erdőbirtokossági társulatoknak.

A veszteséges EBT-k regionális adatainak összevetése

A Hegyvidéken a 282 erdőbirtokossági társulatból 93 db veszteséges (33%), a Dombvidéken a 191 db-ból veszteséges 71 db (37%) és a Síkvidéken a 80 db-ból 32 (40%), összesen az 553 erdőbirtokossági társulatból 201 db (36%) veszteséges.

A Nettó árbevételben a legnagyobb a Síkvidék, a Hegyvidék ennek csak a fele, és mivel a Hegyvidéken és a Dombvidéken is lényegesen magasabb számú szervezet van, ezért az átlag is a Síkvidéken a legmagasabb.

Az **Egyéb bevétel** jelentőségéről már szoltunk a támogatás kapcsán (de a kiugró tárgyi eszköz értékesítést is megemlítettük).

Az Anyagjellegű ráfordítás csak a Dombvidéken magasabb némileg, míg a Személyi jellegű ráfordításoknál a Síkvidék kimagaslik, a Dombvidék pedig csak töredéke, így az átlagok között még nagyobb a differencia.

A Síkvidék értékcsökkenése (a kis darabszám ellenére) több mint a másik két régióban (nagyobb gépesítés).

A Hegyvidék Üzemi vesztesége magasabb, mint másik két régiónak az összege (a legtöbb a fizetendő társasági adója is), de sokszoros Rendkívüli bevételt számolt el.

A Követeléseknél és a Pénzeszközöknél a különbség a régiók között nem kimagasló.

A Jegyzett tőke és a Tőketartalék a Hegyvidéken a legnagyobb, de egyébként a Saját tőkéhez (az Eredménytartalékhoz) viszonyítva az értékek alacsonyak (az Eredménytartalék a veszteséges erdőbirtokosságnál is jelentősek, a veszteségesség általában nem súlyos).

12. táblázat: Erdőbirtokossági társulatok beszámoló értékei – Régiók – 2014 (E Ft)

	SÍKVIDÉK (32)				DOMBVIDÉK (76)				HEGYVIDÉK (93)			
	Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0	
			átlag	db			átlag	db			átlag	db
Értékesítés árbevétele	1 155 914	14 449	22 665	51	1 127 051	5 901	9 392	120			7 145	198
Aktivált saját teljesítmények értéke	30 966	387	2 064	15	14 330	75	955	15	30 549	108	849	36
Egyéb bevételek	488 571	6 107	9 771	50	905 725	4 742	10 177	89	2 093 190	7 423	12 313	170
Anyagjellegű ráfordítások	951 551	11 894	12 859	74	828 294	4 337	4 602	180	2 126 792	7 542	7 936	268
Személyi jellegű ráfordítások	354 255	4 428	10 419	34	80 715	423	1 302	62	294 656	1 045	2 679	110
Értékcsökkenési leírás	84 897	1 061	3 032	28	19 452	102	341	57	90 850	322	998	91
Egyéb ráfordítások	67 419	843	1 204	56	161 219	844	1 194	135	71 788	255	392	183
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	217 329	2 717	2 898	75	957 426	5 013	5 203	184	954 329	3 384	3 535	270
Pénzügyi műveletek bevételei	20 069	251	379	53	37 598	197	319	118	78 409	278	451	174
Pénzügyi műveletek ráfordításai	91 763	1 147	6 555	14	4 159	22	416	10	8 037	29	402	20
Pénzügyi műveletek eredménye	-71 694	-896	-1 353	53	33 439	175	279	120	70 372	250	398	177
Szokásos vállalkozási eredmény	145 635	1 820	1 942	75	990 865	5 188	5 385	184	1 024 701	3 634	3 795	270
Rendkívüli bevételek	11 442	143	1 635	7	1 422	7	203	7	95 058	337	6 790	14
Rendkívüli ráfordítások	187	2	62	3	149	1	30	5	4 463	16	558	8
Rendkívüli eredmény	11 255	141	1 407	8	1 273	7	116	11	90 595	321	4 530	20
Adózás előtti eredmény	156 890	1 961	2 092	75	992 138	5 194	5 392	184	1 115 296	3 955	4 131	270
Adófizetési kötelezettség	29 064	363	510	57	106 071	555	877	121	121 804	432	609	200
Adózott eredmény	127 826	1 598	1 704	75	886 067	4 639	4 842	183	993 492	3 523	3 680	270
Osztalék	1 223	204	612	2	15 000	2 500	15 000	1	80 265	5 351	16 053	5
Eredménytartalék igénybevétele osztaléokra	98	16	98	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Mérleg szerinti eredmény	72 996	912	1 014	72	768 683	4 025	4 418	174	640 045	2 270	2 462	260

12. táblázat folyt: Erdőbirtokossági társulatok beszámoló értékei – Régiók – 2014 (E Ft)

	SÍKVIDÉK (32)				DOMBVIDÉK (76)				HEGYVIDÉK (93)			
	Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0	
			átlag	db			átlag	db			átlag	db
A. Befektetett eszközök	1 259 740	15 747	27 994	45	631 315	3 305	9 149	69	1 623 364	5 757	11 849	137
I. Immateriális javak	6 935	87	1 734	4	8 307	43	831	10	11 734	42	469	25
II. Tárgyi eszközök	1 223 842	15 298	28 461	43	610 976	3 199	9 698	63	1 141 036	4 046	8 985	127
III. Befektetett pénzügyi eszközök	28 963	362	3 620	8	12 032	63	2 406	5	470 594	1 669	52 288	9
B. Forgóeszközök	1 259 829	15 748	16 361	77	2 186 872	11 450	11 571	189	3 492 499	12 385	12 654	276
I. Készletek	104 860	1 311	6 168	17	41 703	218	2 317	18	125 140	444	2 454	51
II. Követelések (vevők)	394 601	4 933	5 637	70	431 234	2 258	3 102	139	587 216	2 082	2 981	197
III. Értékpapírok	22 384	280	4 477	5	65 957	345	8 245	8	80 041	284	4 708	17
IV. Pénzeszközök	737 984	9 225	9 584	77	1 647 978	8 628	8 766	188	2 700 102	9 575	9 783	276
C. Aktív időbeli elhatárolások	43 139	539	3 595	12	14 773	77	985	15	37 645	133	1 176	32
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 562 708	32 034	32 439	79	2 832 960	14 832	14 910	190	5 155 366	18 281	18 412	280
D. Saját tőke	1 468 359	18 354	18 354	80	1 290 654	6 757	6 757	191	3 582 596	12 704	12 749	281
I. Jegyzett tőke	53 032	663	914	58	36 197	190	292	124	69 958	248	414	169
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-508	-6	-169	3	-62	0	-12	5	-19 760	-70	-3 293	6
III. Tőketartalék	353 539	4 419	17 677	20	201 366	1 054	6 293	32	660 773	2 343	14 365	46
IV. Eredménytartalék	760 495	9 506	9 877	77	200 684	1 051	1 067	188	2 123 471	7 530	7 865	270
V. Lekötött tartalék	144 805	1 810	10 343	14	38 923	204	2 994	13	92 488	328	5 440	17
VI. Értékelési tartalék	84 000	1 050	84 000	1	44 863	235	14 954	3	15 621	55	5 207	3
VII. Mérleg szerinti eredmény	72 996	912	1 014	72	768 683	4 025	4 418	174	640 045	2 270	2 462	260
E. Céltartalékok	7 804	98	3 902	2	23 954	125	3 422	7	19 145	68	3 191	6
F. Kötelezettségek	1 055 485	13 194	15 078	70	1 493 973	7 822	8 893	168	1 295 308	4 593	5 420	239
I. Hátrasorolt kötelezettségek	18 666	233	9 333	2	857	4	286	3	7 036	25	880	8
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	56 843	711	14 211	4	101 105	529	5 947	17	147 602	523	8 200	18
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	979 976	12 250	14 203	69	1 392 011	7 288	8 593	162	1 140 670	4 045	4 917	232
G. Passzív időbeli elhatárolások	31 060	388	1 827	17	24 379	128	1 060	23	238 672	846	3 672	65
FORRÁSOK ÖSSZESEN	2 562 708	32 034	32 439	79	2 832 960	14 832	14 910	190	5 155 366	18 281	18 412	280

13. táblázat: Veszteséges Erdőbirtokossági társulatok beszámoló értékei – Régiók – 2014 (E Ft)

	SÍKVIDÉK (32)				DOMBVIDÉK (76)				HEGYVIDÉK (93)			
	Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0	
			átlag	db			átlag	db			átlag	db
Értékesítés árbevétele	194 838	6 089	12 177	16	150 791	1 984	5 385	28	96 646	1 039	2 416	40
Aktivált saját teljesítmények értéke	-939	-29	-470	2	-37	0	-6	6	-1 269	-14	-212	6
Egyéb bevételek	72 219	2 257	4 815	15	35 795	471	2 106	17	131 482	1 414	4 534	29
Anyagjellegű ráfordítások	203 641	6 364	6 569	31	218 495	2 875	3 035	72	281 623	3 028	3 061	92
Személyi jellegű ráfordítások	84 063	2 627	7 642	11	12 937	170	862	15	44 435	478	1 587	28
Értékcsökkenési leírás	4 804	150	534	9	1 990	26	124	16	2 566	28	143	18
Egyéb ráfordítások	16 490	515	868	19	8 054	106	179	45	7 078	76	154	46
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	-42 880	-1 340	-1 340	32	-54 927	-723	-723	76	-108 843	-1 170	-1 170	93
Pénzügyi műveletek bevételei	10 631	332	625	17	3 616	48	82	44	3 823	41	91	42
Pénzügyi műveletek ráfordításai	5 809	182	1 162	5	7	0	2	3	115	1	38	3
Pénzügyi műveletek eredménye	4 822	151	284	17	3 609	47	80	45	3 708	40	86	43
Szokásos vállalkozási eredmény	-38 058	-1 189	-1 189	32	-51 318	-675	-675	76	-105 135	-1 130	-1 130	93
Rendkívüli bevételek	10 583	331	2 646	4	49	1	25	2	81 861	880	10 233	8
Rendkívüli ráfordítások	140	4	70	2	3	0	3	1	0	0	0	0
Rendkívüli eredmény	10 443	326	2 089	5	46	1	15	3	81 861	880	10 233	8
Adózás előtti eredmény	-27 615	-863	-863	32	-51 272	-675	-675	76	-23 274	-250	-250	93
Adófizetési kötelezettség	1 694	53	106	16	329	4	16	20	5 132	55	156	33
Adózott eredmény	-29 309	-916	-916	32	-51 601	-679	-688	75	-28 406	-305	-305	93
Osztalék	559	280	559	1	0	0	0	0	6 662	952	3 331	2
Eredménytartalék igénybevétele osztalékra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mérleg szerinti eredmény	-29 868	-933	-933	32	-51 699	-680	-689	75	-28 809	-310	-310	93

13. táblázat folyt: Veszteséges Erdőbirtokossági társulatok beszámoló értékei – Régiók – 2014 (E Ft)

	SÍKVIDÉK (32)				DOMBVIDÉK (76)				HEGYVIDÉK (93)			
	Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0		Összesen	Átlag	Nem 0	
			átlag	db			átlag	db			átlag	db
A. Befektetett eszközök	123 799	3 869	9 523	13	37 309	491	1 865	20	53 561	576	1 488	36
I. Immateriális javak	0	0	0	0	200	3	67	3	3 879	42	388	10
II. Tárgyi eszközök	97 372	3 043	7 490	13	36 242	477	2 013	18	49 682	534	1 553	32
III. Befektetett pénzügyi eszközök	26 427	826	26 427	1	867	11	434	2	0	0	0	0
B. Forgóeszközök	310 578	9 706	10 019	31	266 535	3 507	3 507	76	347 838	3 740	3 781	92
I. Készletek	29 322	916	5 864	5	1 964	26	393	5	3 762	40	627	6
II. Követelések (vevők)	50 069	1 565	1 788	28	35 205	463	664	53	34 419	370	538	64
III. Értékpapírok	1 628	51	814	2	15 294	201	5 098	3	16 554	178	2 759	6
IV. Pénzeszközök	229 559	7 174	7 405	31	214 072	2 817	2 817	76	293 103	3 152	3 186	92
C. Aktív időbeli elhatárolások	718	22	359	2	326	4	109	3	1 549	17	221	7
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	435 095	13 597	14 035	31	304 170	4 002	4 002	76	402 948	4 333	4 333	93
D. Saját tőke	300 838	9 401	9 401	32	202 936	2 670	2 670	76	269 621	2 899	2 899	93
I. Jegyzett tőke	9 432	295	449	21	9 922	131	171	58	23 998	258	369	65
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-352	-11	-176	2	-23	0	-12	2	0	0	0	0
III. Tőketartalék	23 908	747	3 415	7	12 375	163	952	13	36 020	387	2 401	15
IV. Eredménytartalék	273 802	8 556	8 832	31	230 362	3 031	3 071	75	220 731	2 373	2 508	88
V. Lekötött tartalék	23 916	747	5 979	4	1 917	25	639	3	2 690	29	2 690	1
VI. Értékelési tartalék	0	0	0	0	82	1	82	1	14 991	161	7 496	2
VII. Mérleg szerinti eredmény	-29 868	-933	-933	32	-51 699	-680	-689	75	-28 809	-310	-310	93
E. Céltartalékok	7 804	244	3 902	2	725	10	363	2	1 353	15	1 353	1
F. Kötelezettségek	122 443	3 826	4 709	26	90 360	1 189	1 457	62	85 824	923	1 244	69
I. Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0	0	438	6	438	1	2 069	22	517	4
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	0	0	6 845	90	978	7	4 340	47	723	6
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	122 443	3 826	4 709	26	83 077	1 093	1 432	58	79 415	854	1 222	65
G. Passzív időbeli elhatárolások	4 010	125	668	6	10 149	134	923	11	46 150	496	2 564	18
FORRÁSOK ÖSSZESEN	435 095	13 597	14 035	31	304 170	4 002	4 002	76	402 948	4 333	4 333	93

3.2. Az erdőbirtokossági társulatok kiemelt eredménykimutatás és mérleg tételeinek megoszlása

Táblázatba foglaltuk a Beszámoló 11 kiválasztott mérleg és eredménykimutatás tételét (az Értékesítés nettó árbevételétől az Eredménytartalékig). A táblázat soraiban a minimális és a maximális értékek mellett a sorba rendezett EBT-k további 9 elemének adatait közöljük, tehát átlagosan a minden 12%-át. A táblázat tartalmazza az összes, az átlag és a „nem 0” átlag értékeket is. Az elemzés alapján a kiugró szélső (minimum, maximum) értékek kihagyásával megismételtük a számítást, így módosított összes, átlag és „nem 0” átlag értékeket nyertünk, ezzel jobban jellemezhető az erdőbirtokossági társulat csoport. Az Üzemi eredmény alapján 7 szervezetet hagyunk ki (3 Nyereségest és 7 Veszteségest), de a más tételknél kiugró adattal rendelkezőket bennhagytuk (amely a gazdálkodási típusból is ered).

Az **Értékesítés nettó árbevétele alacsony**, az EBT-k egynegyedénél nulla, és további egynegyedénél az érték alig haladja meg az 1 millió Ft-ot. A legmagasabb több mint 220 millió Ft árbevétel az átlagokat szépíti („nem 0” átlag 10 millió Ft), de az EBT-eket inkább az jellemzi, hogy 480 db-é alig éri el a 12 millió Ft-ot, amely még mindig nem nevezhető vállalalkozási teljesítménynek.

Az **Egyéb bevétel** esetén is megállapíthatjuk kis értékét, hogy 37%-a nem rendelkezik ilyen adattal, és összességében 62%-uké nem éri el az 1 millió Ft-ot. A „nem 0” átlagértéket azonban (11,3 millió Ft-ot) azonban a legmagasabb 663 millió Ft befolyásolja, de ez nem az általunk fontosnak tartott támogatásból, hanem egyszeri ingatlan értékesítésből származik.

Az Összes hozam az Értékesítés nettó árbevételéből és az Egyéb bevétel összegzéséből származik, így a differenciálódáshoz új szempontot most nem ad.

Az **Üzemi eredményt** tekintve egynegyedük veszteséges (igaz, csak 5%-uknál nagyobb az 1 millió Ft-nál). Összességében az erdőbirtokossági társulatok 62%-a alig ér el 1 millió Ft Üzemi eredményt, amely a vállalkozások működésénél nagyon alacsony értéknek tekinthető. A nagyon nagy Üzemi eredményű társulatok nem termelő tevékenységű árbevételből és nem támogatásból érték el azt. A Módosított átlag jóval szerényebb. (A Korrigált üzemi eredménynél figyelmen kívül hagytuk az Egyéb bevételt, és így már az erdőbirtokossági társulatok több mint fele veszteséges, mindössze 13%-uk érne el 1,7 millió Ft-nál nagyobb eredményt.)

A társulatok mérlegét tekintve a kapacitás szempontjából kiemelt **Tárgyi eszközöknél** felük semmilyen befektetett eszközzel nem rendelkezik, és mindössze 13%-uknál éri el a 3 millió Ft-ot a könyv szerinti nettó érték. A Tárgyi eszközök átlag értéke 5,4 millió Ft-ot, a „nem 0” átlagérték 12,8 millió Ft-ot jelent, tehát a gépi kapacitással rendelkezők is jelentős fejlesztésre szorulnának.

Az összes Forgóeszköz (a Követelés és a Pénzeszköz miatt) már jóval nagyobb összegeket mutat.

A **Jegyzett tőke alacsony, Tőketartalék alig van**, lényegében az előző időszak felhalmozott, szervezetben hagyott eredménye, az **Eredménytartalék közel azonos a Saját tőkével**. A Saját tőke az erdőbirtokosságok felében nem éri el a vállalalkozási minimumot sem.

14. táblázat: Az erdőbirtokossági társulatok kiemelt eredménykimutatás és mérleg tételeinek megoszlása
A táblázatok sorainak kiegészítése a szélsőértékek kivétele után. Ez jellemző az EBT csoportra.

ÖSSZES EBT (M Ft)													
Ssz.	%		Értéke sítés nettó árbevétel	Egyéb bevétel	Összes hozam	Üzemi ered mény	Kivett üzemi ered mény	Tárgyi eszköz	Forgó eszköz	Pénz- eszköz	Saját tőke	Tőke- tartalék	Ered mény- tartalék
1	-	↓	0,0	0,0	0,0	-32,8	-139,5	0,0	0,0	0,0	-35,5	-0,7	-505,7
28	95	5	0,0	0,0	0,0	-1,2	-15,1	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,0	-0,9
69	87	12	0,0	0,0	0,0	-0,4	-4,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	-0,3
138	75	25	0,0	0,0	0,0	-0,1	-1,1	0,0	0,9	0,5	0,5	0,0	0,1
206	62	37	0,2	0,0	1,1	0,0	-0,3	0,0	1,8	1,3	1,3	0,0	0,7
275	50	50	1,2	0,0	2,5	0,3	-0,1	0,0	3,4	2,3	2,7	0,0	1,4
344	37	62	2,5	0,9	4,8	1,2	0,0	0,1	6,7	4,7	5,1	0,0	2,9
413	25	75	4,8	3,3	11,0	2,8	0,4	0,4	12,3	9,3	9,3	0,0	5,8
481	12	87	12,3	11,5	24,7	7,3	1,8	3,0	22,9	16,9	17,1	0,1	10,4
523	5	95	27,6	24,0	47,4	15,6	5,0	15,3	39,1	30,8	43,2	2,1	18,9
553	↑	-	220,8	662,9	662,9	536,8	70,1	288,1	688,9	688,9	753,9	427,6	611,3
Össz. (553)			3 697,6	3 487,5	7 261,0	2 129,1	-1 058,0	2 975,9	6 939,2	5 086,1	6 341,6	1 215,7	3 084,7
Átlag			6,7	6,3	13,1	3,9	-1,9	5,4	12,5	9,2	11,5	2,2	5,6
Nem 0 átlag			10,0	11,3	16,8	4,0	-2,0	12,8	12,8	9,4	11,5	12,4	5,8
Kivett üzemi eredmény szélsőértékek száma: 7													
Össz..(546)			3 384,9	2 715,6	6 179,9	1 500,2	-1 049,2	2 830,8	5 774,0	4 150,3	6 030,4	1 206,4	3 395,4
Átlag			6,2	5,0	11,3	2,7	-1,9	5,2	10,6	7,6	11,0	2,2	6,2
Nem 0 átlag			9,3	9,0	14,5	2,9	-2,0	12,4	10,8	7,8	11,1	12,4	6,4

Az EBT-k főbb gazdasági jellemzőinél az összes darabszámból százalékkal képzett sorszámhoz tartozó értékeket adjuk meg.

A „Kivitelező” típusú szervezetnél fontos tételeknél az EBT-k Tárgyi eszköz kapacitása a legrosszabb, de Forgóeszköz ellátottságuk vagy Saját tőkékük is minimális.

Jelentős számban Árbevétellel sem rendelkeznek, így az Üzemi eredményük, felhalmozott Eredménytartalékuk is alacsony.

Veszteséges erdőbirtokossági társulatok kiemelt eredménykimutatás és mérleg tételeinek megoszlása

A veszteséges társaságok több mint 60%-a nem rendelkezett Értékesítésből adódó bevétellel. Ahol volt bevétel, ott átlagosan 5 millió Ft felett volt.

A portfolióra vonatkozóan 67%-nak volt értékesítésből adódó bevétele, átlagosan 10 millió Ft felett.

A veszteséges EBT-k Adózás előtti eredménye -102 millió Ft (veszteség) volt (átlagosan -508 ezer Ft). Ennek ellenére több mint 7 millió Ft adót fizettek be, ez 69 társaságot érintett, átlagban 104 ezer Ft.

Az Üzemi veszteség mértékét tekintve a társaságok 39%-ának vesztesége 100 ezer Ft alatti. 30%-uknál a veszteség 100 és 500 ezer Ft közötti, 12 %-uknak 500 ezer és 1 millió Ft közötti. 39 EBT-nak (19%) van 1 millió Ft feletti üzemi vesztesége. Megjegyezzük, hogy a Korrigált üzemi eredményeket tekintve a társaságok 7%-nál 0 vagy pozitív ez az érték. A többi esetben a vártnak megfelelően ezek az értékek az egyre nagyobb veszteségek irányába tolódnak. A társaságok negyedének 1 millió Ft feletti a Korrigált üzemi vesztesége (többtíz milliós veszteségek is vannak).

Az összesenhez hasonló táblázatba foglaltuk a negatív Üzleti eredményű erdőbirtokossági társulatok kiemelt elemeinek megoszlását.

Az Értékesítés nettó árbevételénél a társulatok 50%-ánál az érték nulla, csak 25%-uknál éri el az 1,0 M Ft-ot. Az átlag 5,3 M Ft, amely az összesennek mintegy fele.

Az Egyéb bevétel is a veszteséges erdőbirtokossági társulatok 75%-ánál nulla vagy jelentéktelen. Az átlagot néhány nagy érték megemeli, de ez nem támogatás, hanem Tárgyi eszköz értékesítés. (A nemzetközi számvitel ezeknek a tárgyi eszköz értékesítéseknek csak az egyenlegét jeleníti meg.)

Az Üzemi eredmény negatív (így alakul ki a csoport), de a veszteség nem jelentős. Figyelembe véve az Eredménytartalékot és a Saját tőkét a veszteség nem általános és nem hosszú idejű (természetesen egy részük számára súlyos). Az üzemi veszteség 75%-a kb. 500 E Ft. alatti, 37%-nál a 100 E Ft-ot sem éri el. A Korrigált üzemi veszteség mértéke és megoszlása csak kissé tér el az üzemi veszteségtől, az Egyéb bevétel szerepe kisebb.

A mérleget tekintve a veszteséges erdőbirtokossági társulatok Befektetett eszköz ellátottsága minimális, 62%-nál nulla, 75%-nál 100 E Ft könyv szerinti nettó érték, illetve az 1,0 és 5,0 M Ft-os lépcsők is gazdaságilag nagyon alacsonyak.

A Pénzeszköz a veszteségeseknél töredéke az erdőbirtokossági társulatokénak, egy negyedüknél minimális (Kb. 100 E Ft), egy negyedüknél meghaladja a 4,0 M Ft-ot.

A tőkehelyzetet tekintve a Tőketartalék gyakorlatilag hiányzik (a negatív hibás). A társulatok egy negyedének Saját tőkéje negatív vagy lényegében nulla, kb. egynegyedének van a gazdálkodáshoz minimálisan elfogadható (a korlátolt felelősségű társaságokra előírt) 3,0 M Ft-ot meghaladó Saját tőkéje. Az Eredménytartalék megoszlása nagyban hasonlít a Saját tőkére, egynegyedüknek nincs felhalmozott pozitív eredménye, mindössze egy-harmaduké haladja meg az 1,5 M Ft-ot.

15. táblázat: Az erdőbirtokossági társulatok kiemelt eredménykimutatás és mérleg tételeinek megoszlása – Veszteséges

VESZTESÉGES EBT (M Ft)													
Ssz.	%		Értékesítés nettó árbevétele	Egyéb bevétel	Összes hozam	Üzemi eredmény	Kivett üzemi eredmény	Tárgyi eszköz	Forgó eszköz	Pénzeszköz	Saját tőke	Tőketartalék	Eredménytartalék
1	–	↓	0,0	0,0	0,0	-32,8	-81,1	0,0	0,0	0,0	-7,0	-0,7	-10,7
10	95	5	0,0	0,0	0,0	-3,9	-9,3	0,0	0,0	0,0	-0,8	0,0	-0,9
25	87	12	0,0	0,0	0,0	-1,5	-2,5	0,0	0,1	0,0	-0,3	0,0	-0,4
50	75	25	0,0	0,0	0,0	-0,7	-1,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0
75	62	37	0,0	0,0	0,0	-0,4	-0,4	0,0	0,6	0,3	0,3	0,0	0,3
100	50	50	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,2	0,0	1,1	0,7	0,8	0,0	0,8
125	37	62	0,0	0,0	0,4	-0,1	-0,1	0,0	2,2	1,7	1,7	0,0	1,5
150	25	75	1,1	0,0	1,7	-0,1	0,0	0,1	4,3	3,6	4,0	0,0	3,4
175	12	87	2,8	0,5	4,8	0,0	0,0	0,9	10,2	7,1	7,8	0,1	7,4
190	5	95	9,2	5,6	14,4	0,0	0,0	5,8	18,6	15,1	15,6	1,3	14,8
201	↑	–	93,3	80,4	95,3	0,0	5,7	29,1	74,6	51,4	71,3	23,6	75,8
Össz. (201)			442,3	239,5	679,5	-206,7	-414,5	183,3	925,0	736,7	773,4	72,3	724,9
Átlag			2,2	1,2	3,4	-1,0	-2,1	0,9	4,6	3,7	3,8	0,4	3,6
Nem 0 átlag			5,3	3,9	6,5	-1,0	-2,1	2,9	4,6	3,7	3,8	2,1	3,7
Kivett üzemi eredmény szélsőértékek száma: 4													
Össz.(197)			333,4	222,4	557,2	-121,9	-315,0	175,6	795,5	642,2	698,0	63,0	610,6
Átlag			1,7	1,1	2,8	-0,6	-1,6	0,9	4,0	3,3	3,5	0,3	3,1
Nem 0 átlag			4,2	3,8	5,6	-0,6	-1,6	2,9	4,1	3,3	3,5	1,9	3,2

A szélső értékek kihagyásával a veszteség csökkent.

Elkészítettük a (Ráfordítás – Hozam – Eredmény) Mérleg táblázatot is a módosított értékekkel

A veszteséges erdőbirtokossági társulatok Ráfordítás – Hozam – Eredmény (Veszteség) táblázata (15. táblázat) alapján megállapítható, hogy az Értékesítés nettó árbevétele és az Egyéb bevétel elmaradása jelentős, a sokkal kisebb Összes ráfordítás ellenére alakul ki a veszteség, Eredménytartalékuk alacsony.

4. Összefoglalás és megvitatás

A magán erdőgazdálkodásban visszatérő gondként jelenik meg az alacsony jövedelmezőség, illetve a veszteséges szervezetek bizonytalansága (Az állami erdészeti részvénytársaságok általában nyereségesek, de a nyereség differenciált, illetve alacsony szintű, az eltérő erdészeti társaságok szintjén már kiegészítik egymást).

Az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet és munkatársai a magán-erdőgazdálkodás kezdetétől folyamatosan vizsgálták a gazdálkodási folyamatokat (akkor is, amikor nem kaptak rá megbízást, finanszírozást).

Jelen tanulmányban a magán-erdőgazdálkodás különböző szervezet csoportjai és régiói gazdasági teljesítményéről tudunk beszámolni az EVGI által megvásárolt, a kettős könyvvitelű vállalkozások beszámolóinak alapján.

A fókuszban a veszteséges gazdálkodók állnak különösen a speciális szervezetű és gazdálkodású erdőbirtokossági társulatok (illetve az egyéni vállalkozások).

Megállapításunk szerint nemcsak a sajnálatos veszteség jelenti a problémát, hanem ennek támogatástól függése (Egyéb bevétel) is. Ugyanakkor a társulatok **műszaki** és **személyi** ellátottsága rendkívül alacsony, külső vállalkozásokra hagyatkozásuk magas. A szervezetek alig alakultak Jegyzett tőkével, Saját tőkéjük sem tud stabil gazdálkodást biztosítani.

Megállapítottuk, hogy a globál értékek és az azokból az összes szervezettel képzett átlagok magyarázó ereje kicsi. Mindössze 7 (3 nyereséges és 4 veszteséges) kiugró adatú vállalkozás kihagyásával az Üzemi eredmény/veszteség és átlaga jelentősen megváltozott. (Más tételeknél a tényleges értékűekkel is képeztük az átlagokat.)

Az erdőbirtokossági társulatok jellemzésénél is indokolt a mérleg és eredménykimutatás elemeinek megoszlását elemezni, amelyhez a teljes csoport összes tagjának adatai szükségesek, csak így lehet helyes következtetésekre jutni.

A további vizsgálatok nyilvánvalóan szükségesek, és azok tudják megalapozni a speciális erdőbirtokossági társulatok jövőjével, szabályozásával kapcsolatos erdőszettpolitikai és abból következő, a kapcsolódó döntéseket. – A Magán-erdészeti Tesztüzem Hálózat az egységes számviteli beszámolót, a főkönyvi számlákat előírhatná, ösztönözhetné. A vizsgálat eredményei alapján javasoljuk a magán-erdőgazdálkodás, illetve egyes csoportjai problémáival való foglalkozásban a tesztüzem hálózati rendszer visszaállítását, ebben a gazdálkodási adatok gyűjtését és elemzését, a típus gazdálkodóknál interjúk készítését.

Az **erdőkezelő** intézményének tervezett bevezetése gazdasági hatásvizsgálatokat igényelne, amely a jelenlegi adatbázisokon is elkezdhető, a gazdálkodási elképzelések számvitelileg kontrolálhatók.

A jövedelmezőség szempontjából a jelenlegi 2014-2020-as időszakban is kiemelkedő a különböző támogatások hatása, de a fejlesztési, erdőállomány építési, illetve költséget vagy árbevételt kompenzáló (esetleg ösztönző) támogatások gazdasági működése nagyon eltérő (a tulajdonosnál és/vagy a gazdálkodónál).

Az erdőbirtokossági társulatok száma és jelentősége ugyan csökken, de mivel jövedelmezőségük leginkább az erdőgazdálkodási tevékenységtől függ, így az erdőszettpolitikai (erdőtörvény változtatási) döntéseknek kiemelten fontos ökonómiai előkészítése és hatása van.

Sopron, 2016. június – 2018. július